

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/kosciol/99844,Zofia-Luszczkiewicz-W-sluzbie-Bogu-ludziom-i-Polsce.html>

Grupa sióstr ze Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo podczas kursu obrony przeciwgazowej w szpitalu św. Rocha w Warszawie. Fot. ze zbiorów NAC

BIOGRAM / BIOGRAFIA

Zofia Łuszczkiewicz. W służbie Bogu, ludziom i Polsce

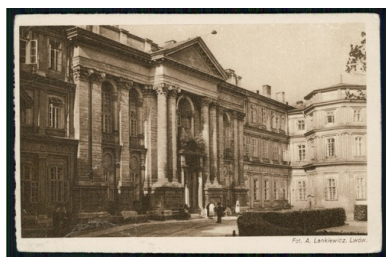
Autor: EWA WÓJCICKA 30.03.2023

Siostra Izabela, jak brzmiało jej imię zakonne, niemal całe swoje dorosłe życie poświęciła służbie Bogu. Okazała również swój głęboki patriotyzm, angażując się w walkę z niemieckim okupantem w okresie II wojny światowej, a po jej zakończeniu w działalność niepodległościową.

W stanie świeckim nazywała się Zofia Łuszczkiewicz. Urodziła się 23 kwietnia 1898 r. w Krakowie. Była najstarszym dzieckiem Michała i Kazimiery z Łakocińskich. Otrzymała solidne wykształcenie, w 1917 r. ukończyła Prywatne Gimnazjum Realne Sióstr Urszulanek w Krakowie, a w 1923 r., z bardzo dobrym notami, Wydział Filozoficzny Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Odbyła również kursy sanitarne. W okresie wojny polsko-bolszewickiej służyła jako ochotniczka. Tuż po ukończeniu studiów wstąpiła do Domu Sióstr Miłosierdzia św. Wincenta a Paulo w Krakowie. Postulat odbyła we Lwowie, a następnie w Paryżu. We Francji uczęszczała do Wyższej Szkoły Pielęgniarskiej, gdzie zyskała dyplom pielęgniarki.

Po powrocie do kraju, w lipcu 1926 r., została wysłana do Państwowego Szpitala Powszechnego we Lwowie. Odbyła liczne podróże zagraniczne, prowadząc wykłady z zakresu pielęgniarstwa.

**Państwowy Szpital Powszechny
we Lwowie, 1937 r. Ze zbiorów
Biblioteki Narodowej**

Za głosem obowiązku

W 1939 r. przebywała w Nowym Yorku, na światowej wystawie medycznej. Na wieść o zbliżającym się wybuchu wojny wróciła do Lwowa. Po napaści ZSRS na wschodnie obszary II Rzeczypospolitej zdołała uniknąć aresztowania przez NKWD i uciekła do Krakowa. Stąd, w kwietniu 1940 r., decyzją swoich przełożonych, trafiła do Zebrzydowic, gdzie m.in. udzielała pomocy materialnej miejscowej ludności, pomagała członkom AK, prowadziła prasę konspiracyjną oraz nasłuch radiowy, przyjmowała zrzuty. W klasztorze ukrywała także członków podziemia i udzielała schronienia Żydom.

Przez trzy miesiące pobytu w więzieniu, wieczorami, wyprowadzano ją z celi na rzekomą egzekucję. Jednak takie praktyki, zmierzające do psychicznego złamania osadzonej, okazały się nieskuteczne.

Pełniła również funkcję kuriera między Okręgiem Śląskim AK a strukturami tej organizacji w Małopolsce. W 1944 r., podczas rewizji przeprowadzanej przez Niemców w klasztorze, pojmany został przebywający w nim wówczas gen. Brunon Olbrycht ps. „Olza”. Siostra Izabela, która była jego łączniczką, zdołała uniknąć aresztowania.

Od 19 marca 1945 r. pracowała jako siostra Maria w szpitalu w Rzeszowie. Opiekowała się nie tylko chorymi, ale również pomagała partyzantom. Wobec ponownej groźby aresztowania ze strony władz komunistycznych, 24 maja 1947 r. powróciła do Zebrzydowic, gdzie pracowała w kancelarii przedszkola. Pod pretekstem odebrania sukienek dla dzieci przyjechała do Wadowic, gdzie została aresztowana 27 sierpnia 1948 r.

Zdjęcia sygnalityczne Zofii Łuszczkiewicz. Warszawa, 1948 r.

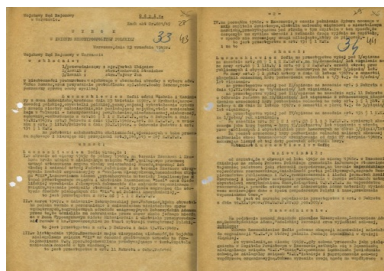
Fot. z zasobu AIPN

Trzy miesiące egzekucji

Na utajonym procesie, 23 września 1949 r., została skazana na karę 15 lat więzienia, jednak Naczelna Prokuratura Wojskowa wystąpiła o rewizję wyroku. Na rozprawie toczącej się przed Wojskowym Sądem Rejonowym w Warszawie 13 marca 1950 r. wyrok zmieniono na karę śmierci, przepadek mienia i utratę praw obywatelskich.

Przez trzy miesiące pobytu w więzieniu, wieczorami, wyprowadzano ją z celi na rzekomą egzekucję. Jednak takie praktyki, zmierzające do psychicznego złamania osadzonej, okazały się nieskuteczne. 22 marca 1950 r. jej adwokat złożył skargę rewizyjną o zmianę wyroku. 10 maja tego samego roku sąd zmienił karę na dożywocie.

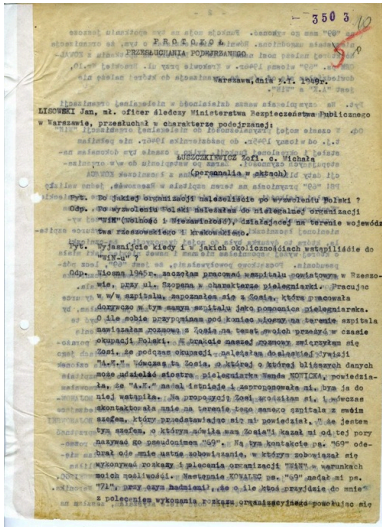
Siostra Izabela została osadzona w areszcie śledczym w Krakowie przy placu Inwalidów, a następnie przewieziona do więzienia na Mokotowie w Warszawie. Przebywała tam od 31 sierpnia 1948 r. do 24 czerwca 1950 r.

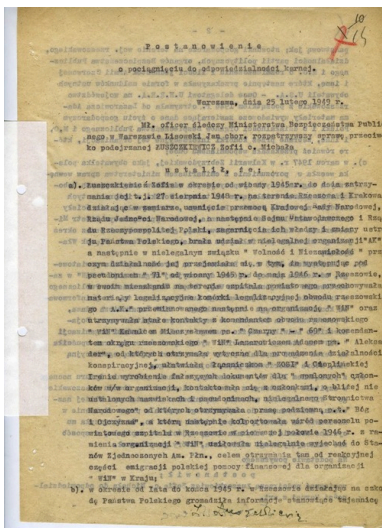
Fragmety wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie wydanego w sprawie przeciwko Zofii Łuszczkiewicz 23 września 1949 r. Dokument z akt kontrolnych sprawy przeciwko Łuszczkiewicz Zofii c. Michała przechowywanych w zasobie Archiwum IPN w Warszawie

Kolejnymi miejscami odosobnienia siostry Izabeli były więzienia w: Fordonie (tu przebywała do 31 sierpnia 1952 r.) i Inowrocławiu, gdzie była całkowicie izolowana. W 1955 r. ponownie osadzono ją w Fordonie. W ciągu tych lat poddawana była brutalnemu śledztwu, bita, karana długotrwałymi stójkami. Miała również zakaz praktyk religijnych, dopiero w późniejszym okresie zezwolono jej na posiadanie różańca i książeczki do nabożeństwa.

W 1956 r. otrzymała półroczny urlop w odbywaniu kary ze względu na zły stan zdrowia. Postanowieniem Najwyższego Sądu Wojskowego w listopadzie 1956 r. wyszła na wolność. Po kilku latach pobytu w więzieniach jej organizm był wycieńczony, nękany chorobami. Mimo interwencji lekarzy, nie udało się uratować siostry Izabeli. Zmarła 8 sierpnia 1957 r.

Fragment protokołu przesłuchania Zofii Łuszczkiewicz z 3 stycznia 1949 r. Dokument z akt kontrolnych sprawy przeciwko Łuszczkiewicz Zofii c. Michała przechowywanych w zasobie Archiwum IPN w Warszawie

Postanowienie o pociągnięciu

Zofii Łuszczkiewicz do
odpowiedzialności karnej z 25
lutego 1949 r. Dokument z akt
kontrolnych sprawy przeciwko
Łuszczkiewicz Zofii c. Michała
przechowywanych w zasobie
Archiwum IPN w Warszawie

Więcej interesujących materiałów na profilu Archiwum IPN

COFNIJ SIĘ